

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

บทนี้เป็นการนำเสนอสรุปผลการวิจัยควบคู่กับการอภิปรายผลการวิจัยของการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการนำเอาแนวคิดของวิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิธีการเชิงคุณภาพ เพื่อการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางการศึกษานั้นๆ มุ่งสู่คำตอบและความรู้หลากหลายแง่มุมขึ้น (Creswell, 2011) โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์ วิเคราะห์สาเหตุการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ จัดลำดับความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์ และ แนวทางการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ในส่วนนี้ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ระยะ รายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 2) วิเคราะห์สาเหตุการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 3) จัดลำดับความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 4) แนวทางการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนต่างๆดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษา ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 รูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิด การศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิด การศึกษาค้นคว้า ครั้งที่ 1 (สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิฯ)

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิด การศึกษาค้นคว้า ครั้งที่ 2 (สนทนากลุ่ม)

ขั้นตอนที่ 4 รูปแบบในทางปฏิบัติ (ต้นแบบของรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า)

ระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิด การศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินประสิทธิภาพการใช้รูปแบบในทางปฏิบัติ (ต้นแบบของรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า)

ขั้นตอนที่ 2 ปรับปรุงและนำเสนอ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย
 - 1.1 ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย
 - 1.1.1. ปัญหาภาระงาน
 - 1.1.2. ปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
 - 1.2 วิเคราะห์สาเหตุการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ประกอบด้วย
 - 1.2.1 อัตรากำลังของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
 - 1.2.2 ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

1.3 จัดลำดับความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ อันได้แก่

1.3.1 บทบาทในการนิเทศการสอน ประกอบด้วย

- อาจารย์นิเทศก์มีการนิเทศโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน
- หลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน อาจารย์นิเทศก์มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

- อาจารย์นิเทศก์มีการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษา

1.3.2 บทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ประกอบด้วย

- อาจารย์นิเทศก์พบนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม
- อาจารย์นิเทศก์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
- อาจารย์นิเทศก์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา เกี่ยวกับการออกแบบงานวิจัย ใน

การวิจัยในชั้นเรียน

1.3.3 บทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ ประกอบด้วย

- อาจารย์นิเทศก์พบปะติดต่อสื่อสารกับครูพี่เลี้ยง ทุกครั้ง
- อาจารย์นิเทศก์พบปะติดต่อสื่อสารกับผู้บริหาร
- อาจารย์นิเทศก์เข้าร่วมงานในวันสัมมนาระหว่างการฝึกสอน

1.3.4 บทบาทในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประกอบด้วย

- อาจารย์นิเทศก์ประเมิน การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน
- อาจารย์นิเทศก์ประเมินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
- อาจารย์นิเทศก์ประเมินนักศึกษาโดยยึดหลักการประเมินเพื่อพัฒนา

1.4. แนวทางการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุน ซึ่งเป็นลักษณะการนิเทศทางไกล หรือสามารถพูดคุยตอบโต้ได้ทันที (Real Time) ตามบริบทของโรงเรียน

2. รูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่ารูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สามารถแก้ปัญหาภาระงาน ปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการขาดการนิเทศของอาจารย์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ได้

นอกจากนี้ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญยังมีความเห็นตรงกันในประเด็นแนวทางการนิเทศของ อาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ubiquitous Learning อันประกอบไปด้วย

2.1 ประเด็นบทบาทในการนิเทศการสอน ประกอบด้วย 1) มีการนิเทศโดยการ สังเกตการสอนในชั้นเรียน 2) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน 3) มีการ นิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนำคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning เข้ามาผนวก อัน ได้แก่ ความยั่งยืน (Permanency) กล่าวคือ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลัง การสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ยังคงมีอยู่ จนกว่าอาจารย์ นิเทศก์จะตั้งใจลบออก การเข้าถึง (Accessibility) กล่าวคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ ความฉับไว (Immediacy) กล่าวคือ สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กล่าวคือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การวางกิจกรรมการสอน (Situation of instructional activity) กล่าวคือ การเรียนรู้ จะถูกฝังในชีวิตประจำวัน ทุกปัญหาที่พบจะเสมือนความรู้ที่มาจากธรรมชาติของการเรียนรู้ จะช่วยให้ นักศึกษาฝึกสอนตระหนักต่อปัญหา สถานการณ์ ต่างๆ และ การตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) กล่าวคือ สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษา ฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม

2.2 ประเด็นบทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ประกอบด้วย 1) พบนักศึกษา เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม 2) ให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และ 3) คำปรึกษา การวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งนำคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning เข้ามาผนวก อันได้แก่ ความยั่งยืน (Permanency) กล่าวคือ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลังการ สังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ยังคงมีอยู่ จนกว่าอาจารย์ นิเทศก์จะตั้งใจลบออก การเข้าถึง (Accessibility) กล่าวคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ ความฉับไว (Immediacy) กล่าวคือ สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กล่าวคือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมี ประสิทธิภาพ การวางกิจกรรมการสอน (Situation of instructional activity) กล่าวคือ การเรียนรู้ จะถูกฝังในชีวิตประจำวัน ทุกปัญหาที่พบจะเสมือนความรู้ที่มาจากธรรมชาติของการเรียนรู้ จะช่วยให้ นักศึกษาฝึกสอนตระหนักต่อปัญหา สถานการณ์ ต่างๆ และ การตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) กล่าวคือ สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษา ฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม

2.3 ประเด็นบทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ ประกอบด้วย 1) พบปะติดต่อสื่อสารกับครูพี่เลี้ยง 2) พบปะติดต่อสื่อสารกับผู้บริหาร และ 3) เข้าร่วมงานในวันสัมมนา ระหว่างการฝึกสอน ซึ่งนำคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning เข้ามาผนวก อันได้แก่ ความยั่งยืน (Permanency) กล่าวคือ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ยังคงมีอยู่ จนกว่าอาจารย์นิเทศก์จะตั้งใจลบออก การเข้าถึง (Accessibility) กล่าวคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ ความฉับไว (Immediacy) กล่าวคือ สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กล่าวคือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) กล่าวคือ สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษาฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม

2.4 บทบาทในการประเมินผล ประกอบด้วย 1) การประเมินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน 2) การประเมินการวิจัยในชั้นเรียน และ 3) ประเมินนักศึกษาโดยยึดหลักการประเมินเพื่อพัฒนา ซึ่งนำคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning เข้ามาผนวก อันได้แก่ ความยั่งยืน (Permanency) กล่าวคือ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ยังคงมีอยู่ จนกว่าอาจารย์นิเทศก์จะตั้งใจลบออก การเข้าถึง (Accessibility) กล่าวคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ ความฉับไว (Immediacy) กล่าวคือ สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กล่าวคือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) กล่าวคือ สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษาฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม

3. ประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า วิจัย สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับตัวอย่างโรงเรียน มีความเห็นว่าเป็นรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า เป็นรูปแบบที่เป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน สามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ รูปแบบดังกล่าวสามารถนำมาแก้ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ อันเนื่องมาจาก ปัญหาภาระงาน ปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งสาเหตุมาจาก อัตรากำลังของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินได้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับ การพัฒนารูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 มุ่งศึกษาความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้ 1) ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 2) วิเคราะห์สาเหตุการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 3) จัดลำดับความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 4) แนวทางการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ สำหรับการวิจัยในระยะที่ 2 มุ่งพัฒนารูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ การวิจัยในระยะที่ 3 มุ่งศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ส่วนนี้ผู้วิจัยมุ่งนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1.1 ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

1.1.1 ปัญหาภาระงาน จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์มีชั่วโมงสอนมากและมีหน้าที่หลายประการ รวมทั้งจำนวนอาจารย์นิเทศก์มีไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาฝึกสอน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจาก ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศก์ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศก์ไม่ใช่อาจารย์จากคณะศึกษาศาสตร์เพียงอย่างเดียว จะรวมถึงอาจารย์ที่มาช่วยสอนนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จำนวนอาจารย์นิเทศก์กับจำนวนนักศึกษาไม่เหมาะสม จำนวนอาจารย์นิเทศก์ก็มีไม่เพียงพอกับจำนวนนิสิตนักศึกษาฝึกสอน ทำให้เกิดมีภาระงานมากขึ้น (ปราณี อมรรัตนศักดิ์, 2539) พร้อมกันนี้ อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษามีตารางสอนไม่สอดคล้องกัน ในประเด็นนี้อาจมีสาเหตุจากระยะเวลาการเดินทางเพื่อนิเทศจำเป็นต้องใช้เวลามาก หรือตลอดทั้งวัน ซึ่งตารางสอนของอาจารย์นิเทศก์ไม่เอื้ออำนวย (ศิริพร ควรชม, 2532)

1.1.2 ปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประเด็นดังกล่าวส่งผลต่อความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต

และทรัพย์สิน (ชิดชนก ราธิมมูลา, 2548) เกิดปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะครูในพื้นที่ (เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551) เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาระงานในพื้นที่เพื่อเนเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์นิเทศก์ ทั้งนี้สอดคล้องกับนักศึกษาโดยส่วนใหญ่มองว่า สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลต่อการตัดสินใจออกไปเนเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์นิเทศก์ ด้วยเหตุผลเรื่องที่ตั้งของโรงเรียน ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระหว่างเดินทาง ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับ สามารถ ทองเผื่อ (2556) ได้กล่าวว่า หลายๆ ครั้งที่ผ่านมา “ครู” มักตกเป็นเป้าหมายถูกทำร้ายจากกลุ่มผู้ก่อเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่เพื่อสร้างสถานการณ์ให้เกิดความหวาดกลัว ช่วงที่คนร้ายลงมือก่อเหตุคือช่วงระหว่างบ้านกับโรงเรียน ถึงแม้ว่าจะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงเข้ามาดูแล รักษาความปลอดภัยชีวิตและทรัพย์สิน แล้วก็ตาม (อาซัน ดงนะเต็ง, 2553 และ ชิดชนก ราธิมมูลา, 2548)

1.1.3 ปัญหาที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีผลต่อการขาดการเนเทศ จากผลการวิจัย พบว่า การคิดโหดภาระงานของอาจารย์สำหรับการเนเทศนักศึกษา กระบวนการในการขอออกไปเนเทศที่ยุ่งยาก และ แรงจูงใจของค่าตอบแทนในการไปเนเทศ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจาก ประเด็นดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจออกเนเทศน้อยมาก ตัวอย่างเช่น โหดภาระงานของอาจารย์ โดยปรกติโหดภาระงานของแต่ละท่านมีโหดภาระงานเกินกันอยู่แล้ว ดังนั้นโหนดภาระงานจึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจออกไปเนเทศ นอกจากนี้ ค่าตอบแทนก็ไม่มีผลเช่นกันเพราะคณาจารย์ทุกท่านมองว่าการออกไปเนเทศถือว่าเป็นหน้าที่และภาระงานของบทบาทอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องปฏิบัติอยู่แล้วในการพัฒนาโอกาสการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2553)

1.2 วิเคราะห์สาเหตุการขาดการเนเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ตามผลการวิจัยของปัญหาการขาดการเนเทศของอาจารย์นิเทศก์ ประกอบด้วย ปัญหาภาระงานและปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ในกรณีที่มีการขาดการเนเทศ กระบวนการต่างๆก็จะขาดไป ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สอดคล้องกับผลการวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา กล่าวคือ อาจารย์นิเทศก์ขาดการเนเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างใกล้ชิด ขาดการปรึกษาหารือ ขาดการตรวจตราวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างละเอียดอ่อน ประการที่สอง อาจารย์นิเทศก์มีเวลาค่อนข้างน้อยที่ทำให้การเนเทศและขาดความสม่ำเสมอในการเนเทศ (เสาวรส ภูภากรณ์, 2543; ศรีมิ่งคล เทพเรณู, 2544; Nurit, 2006) สอดคล้องกับ ปัญหาการขาดการเนเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งผลการวิจัยชี้ชัดว่ามีสาเหตุ 2 ประเด็น กล่าวคือ อัตรากำลังของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และ ปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งส่งผลต่อ จำนวนครั้งของการออกไปเนเทศของ

อาจารย์นิเทศก์ สอดคล้องกับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2556) ในภาคเรียนที่ 1 และ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 พบว่าอาจารย์นิเทศก์มีการขาดการนิเทศบ่อยครั้งเมื่อเทียบกับจำนวนนักศึกษาทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้อาจารย์นิเทศก์ขาดการนิเทศหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่สอดคล้องตามหลักการของบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องออกไปนิเทศปีการศึกษาละ 8 ครั้ง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2552) ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลต่อประสิทธิภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยตรง ซึ่งสามารถวิเคราะห์สาเหตุได้โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 อัตรากำลังของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า การที่อาจารย์นิเทศก์มีภาระงานมากทำให้ไม่มีเวลาไปนิเทศ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเกิดจาก การขาดอาจารย์นิเทศก์ที่เพียงพอซึ่งเกิดจากการจัดการเรื่องอัตรากำลังของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่อาจารย์นิเทศก์ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศก์ไม่ใช่อาจารย์จากคณะศึกษาศาสตร์เพียงอย่างเดียว จะรวมถึงอาจารย์ที่มาช่วยสอนนักศึกษาด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น คณาจารย์จากโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ หรือคณาจารย์ที่มาจากต่างคณะ ซึ่งจะมาช่วยสอนในบางสาขาที่เกี่ยวข้อง เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก อาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์ มีไม่เพียงพอ จึงมอบหมายให้คณาจารย์จากหน่วยงานอื่นๆ แต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศก์ พร้อมๆกับมอบหมายให้มีภาระงานสอนรายวิชาที่เกี่ยวกับการสอนของระดับปริญญาตรี ซึ่งโดยปกติคณาจารย์ดังกล่าวก็มีหน้าที่รับผิดชอบและชั่วโมงการสอนมากอยู่แล้ว นอกจากนี้ อาจารย์บางส่วนที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศก์ มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านบริหารด้วยเช่นกัน การได้รับการแต่งตั้งเป็นอาจารย์นิเทศก์ ยิ่งทำให้มีภาระมากยิ่งขึ้น ส่งผลต่อการขาดการนิเทศทำให้มีผลต่อคุณภาพของนักศึกษาฝึกสอนโดยตรง (Weahama และ Sungtong, 2014)

1.2.2 ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า นักศึกษาปฏิบัติการสอนซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนในพื้นที่ซึ่งมักมีความต้องการที่จะเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์ใกล้บ้านเกิด หรือ โรงเรียนที่นักศึกษาเคยเป็นศิษย์เก่า ในขณะที่เดียวกัน อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลนอกพื้นที่และบรรจุเข้าทำงานในพื้นที่ ซึ่งอาจจะมี ความกังวลในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ส่งผลต่อความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (ชิตชนก ราฮิมมูลา, 2548) เกิดปัญหาการขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่ (เอกรินทร์ สังข์ทอง, 2551) เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นอุปสรรคสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อภาระงานในพื้นที่เพื่อนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์นิเทศก์ สอดคล้องกับ สามารถ ทองเฟือ (2557) ได้กล่าวว่า ครูเป็นเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่งของกลุ่มผู้ก่อเหตุการความรุนแรงในพื้นที่เพื่อสร้างสถานการณ์ให้เกิดความหวาดกลัว โดยใช้วิธีลงมือก่อเหตุช่วงระหว่างบ้านกับโรงเรียน (อาซัน ดงนะแดง, 2553 และ ชิตชนก ราฮิมมูลา, 2548)

1.3 จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทในการนิเทศการสอน บทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา บทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ และ บทบาทในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามลำดับ และการวิจัยได้ผลเหมือนกันหรือคล้ายกันกับผลการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 บทบาทในการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์มีการนิเทศ โดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน หลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียนอาจารย์นิเทศก์มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และ อาจารย์นิเทศก์มีการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษา ตามลำดับ ในประเด็นนี้ อาจเนื่องมาจาก การสังเกตในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงของอาจารย์นิเทศก์ เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของนักศึกษาซึ่งจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดบกพร่องของนักศึกษา ใช้ในการประเมินผลการปฏิบัติงานและใช้ในการพัฒนานักศึกษา (Harris, 1985; Glickman และคณะ, 1990) อีกทั้ง Anonymous (2009) และ Sienty (1996) ได้มองสอดคล้องกันว่า อาจารย์นิเทศก์ควรมีบทบาทเป็นผู้สังเกตและให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักศึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการปฏิบัติการสอนของนักศึกษา นอกจากนี้ การนิเทศการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่าการเตรียมความพร้อมของบทเรียนซึ่งเป็นหน้าที่ของนักศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เป็นเครื่องมือในการประเมินผล ซึ่งต้องมีบุคคลที่มีความรู้เข้ามาช่วยดูแล (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2552) สอดคล้องกับแนวคิดของ McIntyre และ Myrd (1996) ที่มองว่า อาจารย์นิเทศก์มีหน้าที่ตรวจแผนการสอนและสังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนรวมทั้งให้ข้อมูลป้อนกลับ

1.3.2 บทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์พบนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มในการให้คำปรึกษาทั่วไป อาจารย์นิเทศก์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และ อาจารย์นิเทศก์ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบงานวิจัยในการวิจัยในชั้นเรียน ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์นิเทศก์เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และการพัฒนานักศึกษาให้เป็นครูที่ดีได้ สอดคล้องกับ พรทิพย์ ไชยโส (2553) ที่กล่าวว่า การพัฒนานักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ โดยอาจารย์นิเทศก์จะเป็นผู้ให้คำแนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ ในการสอน กำกับติดตามและตรวจสอบให้การปฏิบัติงานของนักศึกษาครูเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานปฏิบัติการสอน อาจารย์นิเทศก์จึงเป็นบุคคลสำคัญและส่งผลกระทบต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา นอกจากนี้ มานะ รักษ์วงศ์ (2546) ให้ความเห็นไปแนวทางเดียวกันว่า บทบาทที่

อาจารย์นิเทศก์ต้องรับผิดชอบคือเป็นบุคคลที่ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือแก่นักศึกษาปฏิบัติการสอนได้พัฒนาทักษะการสอน นอกจากนี้ McIntyre และ Myrd (1996) ได้ให้มุมมองที่น่าสนใจว่า อาจารย์นิเทศก์มีหน้าที่รับผิดชอบในการสังเกตการสอนและมีการพูดคุยอภิปรายข้อมูลย้อนกลับหลังจากการสังเกตการสอน พร้อมกันนี้ต้องคอยดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำ และร่วมกันในการหาทางแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อลบจุดด้อยให้ดีขึ้น ส่วน Evans (1985) ได้มองว่า อาจารย์นิเทศก์ควรให้โอกาสนักศึกษาปฏิบัติการสอนได้นำความรู้ความสามารถในวิชาชีพและวิชาเฉพาะที่ได้เรียนมา นำไปปฏิบัติในห้องเรียน และการได้ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานอื่นๆซึ่งเป็นกิจกรรมที่จำเป็น และสามารถช่วยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

1.3.3 บทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์พบปะติดต่อสื่อสารกับครูพี่เลี้ยงทุกครั้งที่ย่อออกไปนิเทศ พบปะติดต่อสื่อสารกับผู้บริหารหน่วยฝึกทุกครั้งที่ย่อออกไปนิเทศ และ เข้าร่วมงานในวันสัมมนา ระหว่างการฝึกสอน ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตได้ว่า อาจารย์นิเทศก์พบปะติดต่อสื่อสารกับครูพี่เลี้ยงทุกครั้งที่ย่อออกไปนิเทศ จะมีระดับสูงที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจาก การที่อาจารย์นิเทศก์ได้รับรู้ถึงข้อมูล ปัญหาต่างๆของนักศึกษาหรือตัวโรงเรียนเองนั้น เหตุที่เป็นเช่นนี้สามารถสะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ที่ส่งผลต่อนักศึกษาปฏิบัติการสอน คือ การเข้าพบผู้บริหารโรงเรียนหรือครูพี่เลี้ยงของอาจารย์นิเทศก์ เพื่อพบปะพูดคุย ปรึกษาในประเด็นต่างๆ ก่อนหรือหลังการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการพูดคุยอาจจะมีข้อคำถามหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหน้าที่ของแต่ละบทบาทรวมถึงความรับผิดชอบของโรงเรียนในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนั้น อาจารย์นิเทศก์จึงควรทำความเข้าใจประเด็นดังกล่าวข้างต้น (Sienty, 1996; วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2553; Bourke, 2001; Anonymous, 2009) นอกจากนี้ได้การพัฒนา นักศึกษาปฏิบัติการสอนแล้ว ยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกันด้วย การได้พูดคุยกันเกี่ยวกับข้อมูลย้อนกลับ ระหว่างครูพี่เลี้ยง นักศึกษา และอาจารย์นิเทศก์ เพื่อเชื่อมโยงประสานงานระหว่างโรงเรียนและมหาวิทยาลัย เป็นบทบาทสำคัญของอาจารย์นิเทศก์ (McIntyre และ Myrd, 1996) สอดคล้องกับ Sienty (1996) และ Anonymous (2009) ที่ได้อธิบายในทำนองเดียวกันว่า อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทเป็นผู้ประสานงานซึ่งทำหน้าที่ตัวกลางในการเชื่อมโยงกัน ระหว่างมหาวิทยาลัยและโรงเรียนร่วมผลิตครู ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีกับนักศึกษาปฏิบัติการสอนที่อยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และกับผู้ดูแลการปฏิบัติการสอนของนักศึกษาปฏิบัติการสอน (วรรณทิพา รอดแรงคำ, 2553)

1.3.4 บทบาทในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นิเทศก์ประเมินการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ประเมินการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ ประเมินนักศึกษาโดยยึดหลักการประเมินเพื่อพัฒนา ตามลำดับ ผลการวิจัยชี้ชัดว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องมีมุมมองในเรื่องการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน การ

วิจัยในชั้นเรียน เป็นประเด็นสำคัญ ซึ่งประเด็นดังกล่าวจะส่งผลต่อการพัฒนาของนักศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับ Anonymous (2009) วรรณทิพา รอดแรงคำ (2553) Sienty (1996) และ Sharp (1990) มองเห็นคล้ายกันว่า อาจารย์นิเทศก์มีบทบาทเป็นผู้ประเมินและทำการประเมินการสอนของนักศึกษา โดยยังเน้น การประเมินนักศึกษาปฏิบัติการสอนซึ่งเป็นความรับผิดชอบส่วนหนึ่งของอาจารย์นิเทศก์ การประเมินในระหว่างการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียน และการประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน เป็นระยะๆ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อแสดงถึงสมรรถภาพของนักศึกษาปฏิบัติการสอนในการนำความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนและพฤติกรรมการสอนที่เรียนในหลักสูตรมาใช้ (Sharp, 1990)

1.4 แนวทางการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยชี้ชัดว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้กับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเริ่มมีบทบาทสำคัญ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ทั้งกรณี ปัญหาภาระงานและความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นสาเหตุสำคัญของการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ดังนั้นถ้าสามารถนิเทศได้ปรกติตามบทบาทของอาจารย์โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางออกไปในสถานที่จริงได้ก็จะเป็นทางออกที่ดี การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้จึงเป็นทางเลือก ซึ่งแนวโน้มการนิเทศจะเป็นลักษณะการใช้สื่อ คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารสมัยใหม่ต่างๆ เป็นลักษณะการนิเทศทางไกล (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538) สอดคล้องกับ ชนะ สุ่มมาตย์ (2557) ที่ชี้ว่า การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย 1) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 2) ระบบการบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ เทคโนโลยีสารสนเทศ ณ ปัจจุบัน ได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ โดยเฉพาะการติดต่อสื่อสารแบบ Real time และการสื่อสารทางไกล ซึ่งสอดคล้องกับ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการนิเทศการศึกษาในทศวรรษหน้า จะเป็นการนิเทศทางไกล เป็นการนิเทศที่ใช้สื่อต่างๆ เข้ามาทำงานร่วมกัน นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในเรื่องการนิเทศได้จริง ควรจะต้องคำนึงถึงเรื่องความสามารถในการนิเทศ ที่ไม่จำกัดอยู่กับสถานที่ หรือเวลา ด้วยเหตุผลเพราะ อาจารย์นิเทศก์มีภาระงานเยอะ จะได้ช่วยแก้ไขข้อจำกัดเหล่านี้ไปด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Watson และ Plymale (2012) ที่กล่าวในแนวทางเดียวกันว่า กระบวนทัศน์การเรียนรู้ รูปแบบหนึ่งที่จะเข้ามามีบทบาทเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนที่สามารถกระทำได้ในทุกเวลาและทุกสถานที่ โดยการบูรณาการปรับใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ทั้งที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ โปรแกรมและการบริการร่วมกัน ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การนิเทศก็ควรต้องเข้าไปสังเกตการสอนด้วยตนเอง เพื่อให้เห็นสภาพจริงๆ ถ้ามีปัจจัยที่ไม่สามารถนิเทศด้วยตนเองได้ เช่น บริบทสามจังหวัดชายแดนใต้ ก็ควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ให้เหมือนกับการนิเทศด้วยตนเองจริงๆ เพราะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษาฝึกสอนโดยตรง

นอกจากนี้ ผลการวิจัยพบว่า ยังมีมิติที่น่าสนใจในประเด็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ ซึ่งมีความเป็นไปได้สูงในบริบทของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองที่มีความพร้อมทางด้านปัจจัยพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในโรงเรียนสูง อย่างไรก็ตามในการนี้ จะเป็นอุปสรรคอย่างมากกับบริบทโรงเรียนที่ห่างไกล ซึ่งไม่มีความพร้อมในปัจจัยดังกล่าว การนำเทคโนโลยีซึ่งที่คนส่วนใหญ่มีอยู่แล้วเข้ามาช่วย เช่น โทรศัพท์มือถือ จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ โดยไม่ผูกมัดกับปัจจัยพื้นฐานด้านเทคโนโลยีในโรงเรียน สอดคล้องกับ Rushby (2005) ที่มองว่า โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน และคอมพิวเตอร์แบบพกพา ประกอบด้วยรูปแบบต่างๆของเทคโนโลยีไร้สายที่สร้างการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) และการสื่อสารในเวลาจริง (Real Time Communication) ระหว่างผู้ใช้ด้วยกันและระหว่างผู้ใช้กับการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงหน้าที่การใช้งานที่หลากหลายในการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้แบบ โมบายเลิร์นนิง (Mobile Learning: m-learning) นอกจากนี้ ชีตความสามารถของระบบโทรคมนาคมแบบไร้สาย การเปิดเครือข่ายต่างๆ การเพิ่มขึ้นของพลังงานการประมวลผลอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเทคโนโลยีแบตเตอรี่ และการเกิดขึ้นของสถาปัตยกรรมซอฟต์แวร์ที่มีความยืดหยุ่น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดนี้ทำให้เกิดระบบ u-learning ที่กิจกรรมการเรียนรู้ของแต่ละคนฝังตัวอยู่ในชีวิตประจำวัน (Lyytinen และ Yoo, 2002)

2. รูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

การได้มาซึ่งรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นการนำผลการวิจัยในระยะที่ 1 ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งประกอบด้วย การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของอาจารย์นิเทศก์ มาผนวกกับ การนำแนวคิดการศึกษาค้นคว้า (Dey Casey, 2005) ตามแนวทางการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ของผลการวิจัยในระยะที่ 1 ที่พบว่า โดยส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมองการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้กับการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งเป็นลักษณะการนิเทศทางไกล แบบ Real Time โดยการนำสิ่งที่คนส่วนใหญ่มีอยู่แล้วเข้ามาช่วย เช่น โทรศัพท์มือถือ ซึ่งเป็นทางเลือก โดยที่ไม่ต้องผูกมัดกับปัจจัยพื้นฐานตามบริบทของโรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว อุปกรณ์ต่างๆถูกลง และการติดต่อสื่อสารง่ายขึ้น เหมือนกับโลกแคบลงสอดคล้องกับ Sakamura และ Koshizuka, (2005) ที่กล่าวว่า การเติบโตอย่างก้าวกระโดดของการติดต่อสื่อสาร ซึ่งโดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ขนาดเล็ก (คอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก) ที่มีความสามารถในการประมวลผลและการสื่อสารที่เราใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟน เพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาและ ความต้องการจำเป็นต่อการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ตาม

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 การนำแนวคิดการศึกษาภควันตภาพ เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาภควันตภาพ สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ในครั้งนี้ ทำให้เกิดความเข้าใจในบริบทพื้นที่ที่ซับซ้อนให้เข้าใจชัดเจน สามารถกำหนดให้ตรงตามความต้องการและตามแนวทางที่ชัดเจนได้ยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจาก สมาร์ทโฟน และคอมพิวเตอร์แบบพกพา ประกอบด้วยรูปแบบต่างๆของเทคโนโลยีไร้สายที่สร้างการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) และการสื่อสารในเวลาจริง (Real Time Communication) ระหว่างผู้ใช้ด้วยกันและระหว่างผู้ใช้กับการเข้าถึงข้อมูล รวมถึงหน้าที่การใช้งานที่หลากหลายในการพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้แบบ โมบายเลิร์นนิ่ง (Mobile Learning: m-learning) (Rushby, 2005) นอกจากนี้ หน้าที่การใช้งานด้านการสื่อสารที่มีอยู่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับอุปกรณ์ต่างๆ และการกำเนิดเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้รูปแบบการเรียนรู้พัฒนาจาก e-learning สู่ม-learning และจาก m-learning สู่อ-learning (Yahya, Ahmad และ Jalil, 2010) สอดคล้องกับ Dey Casey (2005) ได้สนับสนุนแนวคิดความหมายข้างต้น ซึ่งเขาได้สร้างสูตร “u-learning = e-learning + m-learning” ขึ้นมา ทั้งนี้จากการบูรณาการ m-learning เข้ากับ e-learning เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละส่วนของรูปแบบดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายแต่ละส่วนของการนำแนวคิดการศึกษาภควันตภาพ เข้ามาใช้กับรูปแบบ ตามรายละเอียดดังนี้

2.1 ส่วนของบทบาทในการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า มีลำดับความสำคัญประกอบด้วย มีการนิเทศโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ มีการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning (Dey Casey, 2005) อันได้แก่ 1) ความยั่งยืน (Permanency) ซึ่งเป็นลักษณะ ของข้อมูลยังคงมีอยู่ จนกว่าผู้สอนหรือผู้เรียนจะตั้งใจลบออก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ควรจะต้องอยู่จนกว่าอาจารย์นิเทศก์จะตั้งใจลบออก (Ogata, 2006; Chen และคณะ ,2002) 2) การเข้าถึง (Accessibility) ซึ่งเป็นลักษณะ การเข้าถึงข้อมูลผ่านเครือข่ายไร้สาย สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การเข้าถึงระบบการนิเทศมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าถึงทุกเมื่อ ทุกเวลา ตามต้องการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง (Curtis และคณะ, 2002) 3) ความฉับไว (Immediacy) จะเป็นลักษณะ ที่สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจาก การเรียนรู้หรือการติดต่ออาจารย์นิเทศก์ ไม่ควรจะถูกจำกัดเวลาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนสามารถรับข้อมูลสารสนเทศได้ทันที (Yang, 2006; Hwang, 2008) 4) การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) เป็นลักษณะที่นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ Yahya

และคณะ(2010) Ogata (2006) ที่กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเพื่อน ครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญผ่านตัวประสานของระบบ u-learning ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การวางกิจกรรมการสอน (Situation of instructional activity) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การเรียนรู้ควรจะถูกฝังในชีวิตประจำวัน ทุกปัญหาที่พบจะเสมือนความรู้ที่มาจากธรรมชาติของการเรียนรู้ จะช่วยให้นักศึกษาฝึกสอนตระหนักต่อปัญหา สถานการณ์ ต่างๆ สอดคล้องกับ Chiu และคณะ (2008) Yahya และคณะ(2010) de Jong (2006) ที่มองว่า ทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ก็ควรจะถูกฝังในชีวิตประจำวัน 6) การตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาฝึกสอนควรปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษาฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม (Hwang, 2008; Chiu และคณะ, 2008; Yahya และคณะ, 2010)

2.2 ส่วนของบทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีลำดับความสำคัญประกอบด้วย พบนักศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และ คำปรึกษาการวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning (Ogata, 2006) ที่กล่าวมาข้างต้นในส่วนของบทบาทในการนิเทศการสอน เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ การนิเทศของอาจารย์นิเทศ ส่วนของบทบาทในการนิเทศการสอนและบทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาจะมาควบคู่กับเสมอ อันได้แก่ 1) ความยั่งยืน (Permanency) 2) การเข้าถึง (Accessibility) 3) ความฉับไว (Immediacy) 4) การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) 5) การวางกิจกรรมการสอน (Situation of instructional activity) และ 6) การตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) ซึ่งสอดคล้องกับ Chen และคณะ (2002) ได้นำเสนอคุณสมบัติ ของ Ubiquitous Learning 6 ประการดังนี้ 1) ความเร่งด่วนในความต้องการเรียนรู้ (Urgency of learning needs) 2) การริเริ่มการแสวงหาความรู้ (Initiative of knowledge acquisition) 3) การเคลื่อนย้ายของพื้นที่การเรียนรู้ (Mobility of learning setting) 4) การปฏิสัมพันธ์ (โต้ตอบ) ของกระบวนการเรียนรู้ (Interactivity of learning process) 5) การวางกิจกรรมการสอน (Situating of instructional activity) 6) การบูรณาการของเนื้อหาการสอน (Integration of instructional content)

2.3 ส่วนของบทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า การพบปะติดต่อสื่อสารกับครูพี่เลี้ยง พบปะติดต่อสื่อสารกับผู้บริหาร และ เข้าร่วมงานในวันสัมมนา ระหว่างการฝึกสอน สอดคล้องกับคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning (Chen และคณะ, 2002) ที่กล่าวมาข้างต้นในส่วนของบทบาทในการนิเทศการสอน ทั้งนี้ยกเว้นคุณสมบัติที่ 5 กล่าวคือ การวางกิจกรรมการสอน (Situation of instructional activity) ที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ จะเป็นการประสานงานและร่วมกันหาทางออก แก่ปัญหาของตัวนักศึกษาโดยการประสานงานระหว่างอาจารย์นิเทศกับครูพี่เลี้ยงและผู้บริหาร เท่านั้น จะไม่มีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา ดังนั้นจึงนำคุณสมบัติตาม

แนวคิดของ Ubiquitous Learning เข้ามาผนวก อันได้แก่ 1) ความยั่งยืน (Permanency) กล่าวคือ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ยังคงมีอยู่ จนกว่าอาจารย์นิเทศก์จะตั้งใจลบออก 2) การเข้าถึง (Accessibility) กล่าวคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ 3) ความฉับไว (Immediacy) กล่าวคือ สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที 4) การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กล่าวคือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) กล่าวคือ สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษาฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ S Yahya, EA Ahmad และ KA Jalil (2010) ได้นำเสนอคุณสมบัติ 5 ข้อ ของ Ubiquitous Learning ดังนี้ 1) ความยั่งยืน (Permanency) ข้อมูลยังคงมีอยู่ จนกว่าผู้เรียนจะตั้งใจลบออก 2) การเข้าถึง (Accessibility) สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ 3) ความฉับไว (Immediacy) สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที 4) การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) ผู้เรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อน ครูผู้สอน และผู้เชี่ยวชาญผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) การตระหนักถึงบริบท (Context-Awareness) สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของผู้เรียนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม

2.4 ส่วนของบทบาทในการประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียน การประเมินการวิจัยในชั้นเรียน และ ประเมินนักศึกษาโดยยึดหลักการประเมิน เพื่อพัฒนา สอดคล้องกับคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning (Chen และคณะ, 2002) ที่กล่าวมาข้างต้นในส่วนบทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ บทบาทในการประเมินผล จะไม่มีกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา ดังนั้นจึง นำคุณสมบัติตามแนวคิดของ Ubiquitous Learning เข้ามาผนวก อันได้แก่ 1) ความยั่งยืน (Permanency) กล่าวคือ ข้อมูลการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และ ข้อมูลการนิเทศแผนการจัดการเรียนรู้ ยังคงมีอยู่ จนกว่าอาจารย์นิเทศก์จะตั้งใจลบออก 2) การเข้าถึง (Accessibility) กล่าวคือ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทุกเมื่อที่ต้องการ 3) ความฉับไว (Immediacy) กล่าวคือ สามารถเรียกข้อมูลได้ทันที 4) การปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) กล่าวคือ นักศึกษาฝึกสอนสามารถติดต่อสื่อสารกับอาจารย์นิเทศก์ผ่านสื่อที่หลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) การตระหนักถึงบริบท (Context-awareness) กล่าวคือ สามารถปรับสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้ากับสถานการณ์จริงของนักศึกษาฝึกสอนเพื่อสร้างเนื้อหาสาระที่เหมาะสม (S Yahya, EA Ahmad และ KA Jalil, 2010)

3. ประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษาภาค วัฒนธรรม สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัย

พบว่า กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับตัวอย่างโรงเรียนนำร่อง มีความเห็นว่า รูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ โดยใช้แนวคิดการศึกษาค้นคว้า มีความเหมาะสม (Propriety) เป็นประโยชน์ (Utility) มีความเป็นไปได้ (Feasibility) และมีความถูกต้อง (Accuracy) ทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบดังกล่าวเป็นระบบที่ง่ายต่อการใช้งาน สามารถใช้ได้จริงในทางปฏิบัติ มีความเหมาะสมในการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันในการนำมาใช้งาน ส่งผลต่อการเกิดประโยชน์ต่อองค์กร ความเป็นไปได้ในบริบทปัจจุบัน และให้ข้อมูลที่ถูกต้อง นอกจากนี้ รูปแบบดังกล่าวสามารถนำมา แก้ปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่ สหกรณ์จังหวัดชายแดนใต้ อันเนื่องมาจาก ปัญหาภาระงาน ปัญหาจากบริบทพื้นที่สหกรณ์จังหวัดชายแดนใต้ สอดคล้องกับ Gullickson (2009) ; McMillan และ Schmach (2001); Maduas, Scriven และ Stufflebeam (1983) ได้ให้ความเห็นในทางเดียวกันว่า องค์ประกอบและเนื้อหาของมาตรฐาน ในการประเมินบุคคลของสถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรม ระบบแผนงาน โครงการ และ รูปแบบ ต่างๆ มีทั้งหมด 27 มาตรฐานการประเมิน แบ่งออกเป็น 4 คุณสมบัติสำคัญของการดำเนินการ ประเมินที่เป็นธรรม ประกอบด้วย 1) ด้านความเหมาะสม (Propriety) 2) ด้านอรรถประโยชน์ (Utility) 3) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) (Gullickson, 2009)

นอกจากนี้ ยังพบว่า ประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้ แนวคิดการศึกษาค้นคว้า สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สหกรณ์ จังหวัดชายแดนใต้ มีความเชื่อมโยงต่อการเพิ่มจำนวนครั้งของการออกไปนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ที่พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (2556) ในภาคเรียนที่ 1 และ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 พบว่าอาจารย์นิเทศก์มีการขาดการนิเทศบ่อยครั้งเมื่อเทียบกับจำนวน นักศึกษาทั้งหมด จากข้อมูลดังกล่าว ทำให้อาจารย์นิเทศก์ขาดการนิเทศหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ สอดคล้องตามหลักการของบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องออกไปนิเทศปีการศึกษาละ 8 ครั้ง (คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2552) ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยตรง กล่าวคือ การที่รูปแบบดังกล่าวได้นำ แนวคิดการศึกษาค้นคว้า (Ubiquitous Learning) ที่มีการบูรณาการ m-learning เข้ากับ e-learning เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนการสอนที่เหมาะสม (Dey Casey, 2005) นั้นหมายความว่า การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ไม่จำเป็นต้องออกเดินทางเข้าพื้นที่ เพื่อการนิเทศเหมือนอดีต แต่เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้าเสริม เพื่อให้การนิเทศสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยลักษณะการนิเทศทางไกล โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (วัลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2538) ส่งผลให้จำนวนครั้งของการออกไปนิเทศของอาจารย์นิเทศก์สามารถเพิ่มขึ้น การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของอาจารย์นิเทศก์ อันได้แก่ บทบาทในการนิเทศการสอน บทบาทการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา บทบาทในการประเมินผล การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และ บทบาทผู้ประสานงานและสร้างความร่วมมือ ก็จะสมบูรณ์มากขึ้น

มากไปกว่านั้น ยังพบมิติที่น่าสนใจของ ประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษากว้างขวาง สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ กล่าวคือ ในระยะเวลา 1 ชั่วโมงของการนิเทศด้วยรูปแบบการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษากว้างขวาง จะเสียค่าใช้จ่ายการบริการอินเทอร์เน็ต 282 Mb หรือค่าบริการ 84.62 บาท โดยประมาณ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการนิเทศด้วยวิธีปรกติ จะเห็นถึงความคุ้มค่าในการนำไปสู่การปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยพบว่า รูปแบบดังกล่าว สามารถใช้ได้จริงได้ในทางปฏิบัติ สามารถนำมาแก้ปัญหาคาราคาซังการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ อันเนื่องมาจาก ปัญหาภาระงาน ปัญหาจากบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในการออกไปนิเทศได้ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผู้กำหนดนโยบาย ควรนำรูปแบบดังกล่าวเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สำหรับสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เพื่อไปดำเนินการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ในกรณีที่อาจารย์นิเทศก์ไม่สามารถเข้าไปนิเทศนักศึกษาโดยวิธีปรกติ

1.2 ผู้กำหนดนโยบาย ควรนำรูปแบบดังกล่าวเป็นเป็นแนวทางในการบริหารความเสี่ยง ลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของอาจารย์นิเทศก์และผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

1.3 ผู้กำหนดนโยบายสามารถนำรูปแบบดังกล่าว เป็นแนวทางในการบริหารจัดการงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

1.4 ผลจากการวิจัยพบว่า รูปแบบดังกล่าว สามารถใช้ได้จริงได้ในทางปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม การนิเทศโดยการเดินทางออกไปนิเทศด้วยตัวเองของอาจารย์นิเทศก์ ก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก ดังนั้น สถาบันการศึกษาที่ผลิตครูในบริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ควรกำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติในการแบ่งจำนวนครั้งในการนิเทศโดยปรกติและการนิเทศผ่านรูปแบบดังกล่าวให้ชัดเจน หรือกรณีที่ไม่สามารถออกไปนิเทศได้จริงๆเท่านั้น

1.5 การแก้ปัญหาคาราคาซังการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ โดยใช้รูปแบบดังกล่าว ที่สามารถใช้แก้ปัญหาได้จริงนั้น มีความจำเป็นในการสนับสนุน เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยี

และ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ มีการจัดอบรมการใช้งานของผู้เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบาย ควรเข้ามาช่วยสนับสนุน เครื่องมือดังกล่าวอย่างเต็มรูปแบบ และ สนับสนุนอย่างต่อเนื่อง

1.6 ในภาวะปัจจุบัน สิทธิส่วนบุคคล เป็นหลักขั้นพื้นฐานของกฎหมายไทยซึ่งถือ ได้ว่าสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การนำรูปแบบดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นจะต้องสื่อสารทางไกลโดยใช้ กล้องจากอุปกรณ์ต่างๆ มีผลให้จะมีผู้เกี่ยวข้องมากมายที่ถูกรับผิดชอบ ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบาย ควรคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคล หรือ การขออนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร ก่อนการนำรูปแบบดังกล่าวไปสู่ การปฏิบัติ

1.7 จากปัญหาการขาดการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ อันเนื่องมาจาก ภาระงาน และ บริบทพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จะมีลักษณะปัญหาคล้ายๆกับ ศึกษานิเทศก์ของ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดังนั้น ผู้กำหนดนโยบายสามารถนำรูปแบบดังกล่าวมา กำหนดเป็นนโยบายเพื่อเข้ามาประยุกต์ใช้งานได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานนั้นๆได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยขยายผลเชิงพัฒนาโดยการนำรูปแบบการนิเทศของ อาจารย์นิเทศก์โดยใช้แนวคิดการศึกษากว้างขวาง สำหรับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในบริบท พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มาผนวกกับระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งระบบ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยกับลักษณะงานนิเทศที่คล้ายๆกันตามเงื่อนไขและบริบท ที่เหมาะสม ตัวอย่างเช่น ศึกษานิเทศก์ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) การนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ สาขาวิชาอิสลามศึกษา และ โครงการ SMP และ โครงการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 108 แห่ง ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้น